

За таких обставин районний суд правильно послався на закон про умовно-дострокове звільнення, який діяв на час вчинення К. злочину, і постанов, згідно з якою засуджений був умовно-достроково звільнений після фактичного відбуття більше ніж 2/3 покарання, є законною.

На підставі наведеного судово колегія в кримінальних справах Верховного Суду України протест задовольнила, постанову президії Вінницького обласного суду від 30 квітня 1998 р. щодо К. скасувала [2].

Список літератури: 1. Исправительно-трудовое право. М., 1971. 2. Ухвала Верховного Суду України від 11 травня 1999 р. //Вісник Верховного Суду України. № 5. 1999.

Надійшла до редколегії 07.05.02

В.С. Журавський

РІШУЧИЙ КРОК ПАРЛАМЕНТУ В РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Новий Земельний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України, закріпив напрацьовану практичну базу щодо здійснення земельної та аграрної реформи, підтвердив права громадян на земельні паї, привів земельні правовідносини у відповідність до Конституції України (за підрахунками спеціалістів, третина статей старого Земельного кодексу суперечила Основному Закону України).

Новий Земельний кодекс докорінно відрізняється від старого і за формою, й за змістом та структурою. В ньому багато нових для вітчизняного земельного законодавства положень, які поліпшують стан правового регулювання земельних відносин. До таких положень слід віднести положення про право земельного сервітуту (тобто право власника або землекористувача земельної ділянки на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою, а саме: прохід та проїзд на велосипеді, проїзд на транспортному засобі по наявному шляху, прокладання та експлуатація ліній електропередачі, збір води з природної водойми, розташованої на сусідній ділянці тощо), про добросусідство (власники та землекористувачі повинні обирати такі способи використання земельних ділянок, при яких власникам, землекористувачам сусідніх земельних ділянок завдається найменше незручностей (затіннення, задимлення, неприємні запахи, шумове забруднення тощо). Новим є й положення про набуття права власності на землю іноземцями та особами без громадянства, про земельні торги у формі аукціону або конкурсу та аукціони, які є обов'язковими при продажу земельних ділянок державної та комунальної власності, про використання техногенно забруднених земель, встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних утворень тощо.

Окремі положення нового Земельного кодексу викликають підвищений інтерес. Насамперед, це ті, що пов'язані з правом власності на землю. Так, часто ставиться питання **про можливість купівлі-продажу земельних ділянок сьогодні**. Це дозволяється щодо земельних ділянок, одержаних у власність для ведення особистого підсобного господарства, будівництва та обслуговування житлового будинку і господарських будівель (присадибна

ділянка), дачного і гаражного будівництва, садівництва. А от щодо інших земельних ділянок передбачені тимчасові обмеження. Перехідним положенням (пункт 15) Земельного кодексу встановлено, що громадяни та юридичні особи, які мають у власності земельні ділянки для ведення селянського (фермерського) господарства та іншого товарного сільськогосподарського виробництва, а також громадяни України – власники земельних часток (паїв), не вправі до 1 січня 2005 року продавати або іншим способом відчужувати належні їм земельні ділянки та земельні частки (паї), крім міни, передачі у спадщину та при вилученні земель для суспільних потреб. Це зроблено з тим, щоб за п'ять років розробити спеціальні закони про купівлю-продаж земельних ділянок, законодавчо впорядкувати ринок землі.

Виникають й **питання про граничний розмір земельної ділянки**, яку можна отримати у власність. Згідно Земельного кодексу громадяни та юридичні особи можуть набувати право власності на землі сільськогосподарського призначення загальною площею до 100 га. Ця площа може бути збільшена у разі успадкування земельних ділянок за законом.

Багатьох цікавить **питання про право власності на землю іноземців та осіб без громадянства**. За Земельним кодексом (стаття 81) ці особи не можуть мати на праві власності землі сільськогосподарського призначення. Передбачено, що якщо зазначені особи успадкують від громадянина України (приміром син, котрий виїхав і став громадянином іншої країни, від батька-українця) певну земельну ділянку, то він мусить впродовж року її відчужити: або продати, або віддати державі. Бо мати її у приватній власності не може, оскільки через рік така власність стане незаконною. Іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення в межах населених пунктів, а також на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належить їм на праві приватної власності.

Чи можлива спекуляція землею? Цьому має запобігти встановлене обмеження щодо розміру земельної ділянки, яка може набуватися у власність. Крім того, це робить неможливим встановлення конкурентних засад щодо продажу ділянок державної та комунальної власності громадянам та юридичним особам. Йдеться про земельні торги у формі аукціону або конкурсу, які є обов'язковими при продажу земельних ділянок державної або комунальної власності. Тобто все буде відбуватися прозоро, під контролем відповідних органів держави та органів місцевого самоврядування.

Який статус мають сертифікати на право на земельну частку (пай)? Згідно Перехідних положень (пункт 17) ці сертифікати вважаться правовстановлюючими документами, які підтверджують право громадян на відведення їм земельної частки (паю) в натурі (на місцевості) відповідно до законодавства. Зараз готується законопроект, який має врегулювати порядок відведення земельних часток (паїв) в натурі. Після виділення власникам земельних часток (паїв) у натурі земельних ділянок та видачі їм державних актів на право власності на землю сертифікати стають непотрібними.

Що можна робити з земельними частками (паями)? По-перше, їх власники за бажанням можуть вимагати виділення їм в натурі (на місцевості) земельні ділянки з видачею державних актів на право власності на землю. Як ми вже зазначали, проект Закону про виділення земельних часток (паїв) в натурі зараз інтенсивно розробляється Державним комітетом по земельних ресурсах; по-друге, в установленому порядку ці земельні частки (паї) їх власники можуть в установленому порядку продати (слід пам'ятати про обмеження на продаж земельних ділянок до 1 січня 2005 року чи надати в оренду; по-третє, права на земельну частку (пай) можна вносити до статутних фондів господарських товариств. Але це теж забороняється робити до 1 січня 2005 року.

Що дає право власності на землю, що з ним робити? Для бажаючих це можливість зайнятися сільськогосподарським виробництвом. Зрозуміло, що однієї землі для цього замало, необхідні кредити, які отримати сьогодні надзвичайно важко. Вирішити проблему має застава земельних ділянок, яка передбачена Земельним кодексом (стаття 133), під яку мають надаватися кредити. Реально цей механізм має запрацювати після прийняття Закону про державний земельний (іпотечний) банк, розробка якого доручена Кабінету Міністрів України. Ті, хто не бажав займатися сільським господарством, можуть надавати землю в оренду на строк до 50 років (Закон України «Про оренду землі» від 6.10.1998 року), або продати в установленому порядку.

Чи можна отримати земельну ділянку безоплатно? Земельний кодекс (стаття 116) таку можливість передбачає шляхом:

- приватизації земельних ділянок, які перебувають у користуванні громадян;
- одержання земельних ділянок внаслідок приватизації державних і комунальних сільськогосподарських підприємств;
- одержання земельних ділянок із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації, які визнаються в порядку, встановленому статтею 118 Земельного кодексу.

Зрозуміло, що сьогодні головним завданням є впровадження в життя положень нового Земельного кодексу. Але вже зараз можна впевнено констатувати, що прийняттям кодексу парламент України зробив рішучий крок на шляху розвитку сучасної законодавчої бази країни.

Надійшла до редколегії 07.05.02

В.П. Сєвост'янов

РОЗВИТОК КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Як відомо, підготовка та внесення на розгляд Верховної Ради України проектів Кримінального, Кримінально-процесуального, Кримінально-виконавчого кодексів, Кодексу про адміністративні правопорушення було передбачено Державною програмою боротьби зі злочинністю, яка затверджена Законом України від 25 червня 1993 р. [1]. При цьому законодавець